

Oulussa 1899

□ **Kuolleet** ovat kaikki, tulee paulaharjulaisittain ensimmäisenä mieleen, kun selailen kirjasta Telefonkatalog/ för/ Norra-Finland/ 1899, ruotsin kieli siis päällimmäisenä, Telefooniluettelo/ Pohjois-Suomessa/ 1899, kaikki sanat isoin kirjaimin. Painettu Oulussa 1898 Oulun Kirjapaino-osakeyhtiön kirjapainossa. Näköispainos Kalevassa 1985.

□ **Liekö** ollut jokin merkkivuosi, 1985, mutta puhelimen Ouluun tuleminen merkkivuosi oli kyllä 1982, jos lasketaan sata vuotta... Sekä uusintapainoksen että alkuperäisen julkaisija lienee sama puhelin-yhtiö, vaikka sen nimi 1899 näyttää olleen vain Uleåborgs Telefon-Aktiebolag. Itse Telefooniluettelostakaan ei löydy muuta hakusanaa kuin Telefonbolagets kontor ja Telefonverkstaden. Suomenkieliset siis älkööt vaivautuko, aina-kaan telefontitse. Sen lisäksi en kyllä hakemallakaan löydä muita eläviä oululaisia kuin Kultaseppä **J. H. Pekurin** liikkeen ja **Katri Antellin** Vehnä- ja Sokurinleipurinliikkeen.

□ **Pekuri** on yksi aniharvoista, joka ilmoittaa myös osoitteensa eli Kirkkokatu 23, josta se siis vasta muutamia vuosia sitten muutti kadun yli nykyiseen tyylihaloonsa, ja joka Kirkkokatu 23:n vanha puutaloryhmä vasta äskettäin hävisi katukuvasta. Telefooniluettelo on lastattu ilmoituksilla niin että varmasti on lyönyt leiville, vaikka Oulun kaikki puhelintilaajat mahtuvat 12 sivulle ja koko Pohjois-Suomi 35 sivulle. Luetteloidut alkavat Gamla Karleby-Kokkolasta-Ykspihlaja, Himangosta (Himanko!),

pohjoisimpana Rovaniemi.

□ **Ilmoitukset** ovat pääsääntöisesti kokosivun ilmoituksia ja oululaisten ilmoituksia muutamia helsinkiläis- ja tampere-laisfirmoja/ ja melkein vielä harvempia pohjoisen maakunnan ilmoittajia lukuunottamatta. Erikoisesti pistää silmään, että katuosoite on mainittu vain aniharvassa tapauksessa, kaikkihan kuitenkin tiesivät, missä ilmoittaja yleisöään palveli. Oulu ja Uleåborg tai — hyvin usein — päinvastoin esiintyvät useimmiten rinnakkain, mutta on toki jokunen pelkästään Oulussa toimiva, joskohta ainakin And. Svedberg on vain Uleåborgissa. Näyttää sijainneen Wester-Långgatan 31 eli siinä Nummi-kadun-Aleksanterin nurkassa, mistä joitakin vuosia sitten purettiin ent. **Svedbergin** talo. Tästä päätelen, että kysymys olisi **Svepana** tunnetun voimistelunlehtori **Hugo Svedbergin** isästä.

□ **Merkillisintä** mielestäni on, että kaikki ilmoittajat eivät mainitse edes kotipaikkaansa, jo silloin tunnettu **H. W. Snellman** esimerkiksi ei, mutta luettelee kyllä kaikki toimipaikkansa: Rantak. 1, Kirkkok. 8 ja Torik. 26. Melkein kaikki osoitteettomat oululaiset liikkeet tunnen, joten tunnettuja siis ovat olleet, mutta arvattavaksi jää kyllä muutamia.

□ **Vasta** nyt huomaan, että puhelinluettelosta on hävinnyt esim. Tuomaisen kiviliike, josta taas muistuu mieleen, kun **Siiran Take** kerran kertoi olleensa kesän ”häärviilarina”, mitä minä aluksi äimistelin suu auki. Annanpa lukijankin

äimistellä!

□ **Hyvin** monet edesmenneet firmat ovat jo minun ikäiselle tuttuja, puhuttelevat hyvin persoonallisin muistoin. O’jerum, jerum...! Jo alussa mainittujen eläväisten lisäksi **A. A. Högstenin** vaatetusliike ja **Osk. Jalanderin** Kirjakauppa, joka tosin minun aikanani oli paperi- ja lelukauppa (kirjakauppa-oikeuksien siirrettyä **H. Nikalle**).

□ **Hetkinen:** hakemallakaan en löydä ilmoittajana **B. B. Bergdahlia**, kirjakauppaa-kirjapainoa. Se on siis ollut niin tunnettu, että on tyytynyt mainittavaksi vain telefontilaa- jien aakkosellisessa luettelossa, kahdella kielellä kylläkin ja lisäksi Bergdahls villa, vaikka minun ymmärtääkseni itse **B. B.** oli hyvinkin suomalaismielinen.

□ **Muistoja** herättävät monen minua nuoremman mielessä, luulen, nimet sellaiset kuin kansisivulla jo **O. Lampa/Tupakkikauppa, Kirkkokatu 4** (Lampin kulma ”Markan puolella”); Uusi Kivennäisvesitehdas **W. Junnelius; Frans Ockenström**, Kelloseppä Oulussa; **F. A. Rieki** (onpahan sentään talo tallella); Oulun Konepaja-/Toiminimi: **Karl Löfhjelm**; Kulta- ja hopeaseppä **Ernst Petterson** (ei minkäänlaista osoitetta); **Bröder Åström**, Aktiebolag; **Otto Lindgrenin** värjäystehdas ym.; Seppä **J. Jokela; P. W. Snellman**, Torik. 9; **F. Oskar Jurvelius/Satulantekä** ja Verhoilia; **E. K. Montin**; J. Kempaisen Räätiliike ja Kangaskauppa, **O. Nikkisen** Räätiliike—haaraliike Kokkolassa; Varatuomari **Antti Seppänen, G. Feiring**; Fotografiska Atelier; **P. Dubatschhoff**...

□ **90 vuotta**, vaikka vielä vähää vaillekin, on ihmisen ajaksi pitkä aika, mutta niinpä näyttää olevan liike-elämässäkin: vain kolme oululaista firmaa elää omillaan ja lisäksi Toppilansalmen Oluttehdas-Toppilasunds Ölbryggeri. Kippis!